

Zavod za javno zdravstvo Istarske županije

Korištenje rezultata istraživanja rizičnih ponašanja učenika srednjih škola za planiranje školskih preventivnih programa

Vodič za samoanalizu

Ovaj Vodič sadrži opis i plan provedbe projekta, obrazac za samoanalizu škola te obrazac za planiranje razvojnih aktivnosti.

Od škola se očekuje analiza i interpretacija rezultata te korištenje stečenih uvida za osmišljavanje postupaka kojima će se minimizirati oni čimbenici rizičnih ponašanja učenika na koje škola može utjecati.

Osnovni cilj pristupa je jačanje kapaciteta škola za učinkovito reagiranje na probleme učenika promovirajući njihov pozitivan rast i razvoj.

Veljača 2014.

Institut za društvena istraživanja u Zagrebu, Centar za istraživanja i razvoj obrazovanja
Amruševa 8, 10000 Zagreb

SADRŽAJ

Uvod.....	3
Opis pristupa.....	4
Plan provedbe projekta	5
Analiza rezultata istraživanja rizičnih ponašanja učenika	7
Upute za popunjavanje obrasca.....	8
Obrazac za analizu rezultata istraživanja.....	9
1. Pozitivna iskustva učenika sa školom.....	10
2. Negativna iskustva učenika sa školom	12
3. Samopoimanje učenika.....	14
4. Odnosi s vršnjacima	15
5. Obiteljski odnosi	16
6. Slobodno vrijeme.....	17
7. Pušenje, alkohol i droge.....	19
Školski razvojni plan / plan prevencije rizičnih ponašanja učenika.....	20
Definiranje prioriteta razvojnog ili preventivnog programa.....	20
Definiranje cilja	20
Metode i aktivnosti za ostvarivanje cilja.....	20
Analiza rizika.....	21
Nužni resursi za ostvarivanje cilja (financijski, organizacijski, ljudski)	21
Odgovornost, delegiranje	21
Termini, vremensko određenje	21
Mjerljivi pokazatelji (indikator) ostvarenja cilja	21
Elementi i kriteriji za vrednovanje programa.....	22

+

UVOD

Zavod za javno zdravstvo Istarske županije, uz podršku Upravnog odjela za zdravstvo i socijalnu skrb te Upravnog odjela za obrazovanje, sport i tehničku kulturu Istarske županije, odlučio je iskoristiti rezultate istraživanja rizičnih ponašanja srednjoškolaca, provedenog koncem 2012. godine, za samoanalizu škola i preispitivanje programa prevencije rizičnih ponašanja učenika u srednjim školama u Županiji.

U tu je svrhu u suradnji s Institutom za društvena istraživanja iz Zagreba, pokrenut razvojni projekt pod nazivom „Korištenje rezultata istraživanja rizičnih ponašanja učenika srednjih škola za učinkovitije planiranje i provedbu školskih preventivnih programa“.

U sklopu projekta školama se pruža mogućnost korištenja podataka istraživanja kao valjanog polazišta za samoanalizu vlastitih preventivnih programa i vlastitog odgojno-obrazovnog rada. Korištenjem strukturiranog vodiča za samoanalizu, školama se omogućuje izrada fokusiranih planova prevencije temeljenih na relevantnim, valjanim i objektivnim empirijskim podacima.

Ciljevi projekta

Unaprijediti školske preventivne programe i odgojni rad korištenjem relevantnih rezultata istraživanja.

- Pružiti školama povratne informacije o procjenama njihovih učenika;
- Omogućiti školama usporedbu s ostalim školama u županiji;
- Omogućiti samoanalizu škola na osnovi standardiziranog vodiča;
- Olakšati školama izradu fokusiranih razvojnih planova i preventivnih programa temeljenih na samoanalizi.

Očekivani ishodi

- Škole stječu dodatne informacije o svojim učenicima – o njihovim rizičnim ponašanjima, ali i o brojnim aspektima njihovog života, između ostaloga i o tome kako vide školu i kakva su njihova iskustva s učenjem, nastavom i podrškom koju dobivaju u svojim školama;
- Škole izrađuju samoevaluacijske izvještaje s razvojnim planovima i projektima za unapređivanje svojih preventivnih aktivnosti;
- Aktiviraju se i angažiraju školski timovi za prevenciju i za kvalitetu;
- Osnivač, relevantna županijska tijela i Zavod za javno zdravstvo dobivaju informacije koje mogu koristiti za planiranje specifične podrške školama kojima je to potrebno.

Moguća korist od sudjelovanja u projektu

- Prikupljene podatke škole mogu koristiti za fokusiranje tema Zdravstvenog odgoja u školi;
- Rad na analizi rezultata i izradi izvještaja će dodatno aktivirati timove za prevenciju;
- Škole će koristiti metodologiju koja uključuje elemente strateškog planiranja;
- Projekt će rezultirati izradom novih ili osvježenih preventivnih programa;
- U školama će se pokrenuti dodatna rasprava o rizičnim ponašanjima i mentalnom zdravlju učenika čime se potiče intenzivnija razmjena iskustava i moguće korištenje inovativnih i učinkovitijih pristupa/postupaka;
- Strukturirani školski izvještaji će Zavodu za javno zdravstvo i nadležnim županijskim odjelima omogućiti neposredno praćenje ostvarivanja aktivnosti školskih preventivnih programa.

Kontekst - Nacionalna politika u području prevencije ovisnosti

Provođenje učinkovitih školskih programa prevencije korištenja sredstava ovisnosti i drugih rizičnih ponašanja učenika zakonska je i društvena obveza svih škola u RH. Ova je obveza dio nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga u RH 2006.–2012. (NN 147/05).

S ciljem osiguranja dosljednog i kontinuiranog provođenja programa prevencije u svakoj školi mora biti imenovan voditelj školskih preventivnih programa, kao i školsko povjerenstvo koje čine „učenici, roditelji, prosvjetni djelatnici, liječnik školske medicine i istaknuti lokalni stručnjaci za prevenciju ovisnosti i ostale preventivne aktivnosti“. Školski preventivni programi bi morali biti sastavnica godišnjih planova i programa svih odgojno-obrazovnih ustanova.

Smatra se da od svih institucija društvene zajednice školski sustav ima najviše mogućnosti da primarnom prevencijom unaprijedi standard zaštite djece i mladeži od svih oblika rizičnog ponašanja (Sakoman, 2009.). Stoga je jačanje kapaciteta škola za planiranje i provedbu školskih preventivnih programa jedna od važnijih zadaća sustava odgoja i obrazovanja i javnoga zdravstva.

Korištenje rezultata istraživanja rizičnih ponašanja mladih

Prikupljeni podaci pružaju sliku o zastupljenosti rizičnih oblika ponašanja i mentalnog zdravlja učenika u pojedinim školama, te školama mogu poslužiti kao vrijedna informacija o tome koliko su njihovi učenici izloženi zdravstveno rizičnim čimbenicima, imaju li poteškoće vezane uz psihološko/emocionalno/socijalno funkcioniranje, kakvi su im obiteljski odnosi, kako vide odnose s vršnjacima, kako vide svoju školu, kako provode svoje slobodno vrijeme.

Podaci mogu školama poslužiti kao valjano polazište za samoanalizu vlastitih preventivnih programa i vlastitog odgojno-obrazovnog rada. Takva analiza može dati smjernice izradi fokusiranih planova prevencije temeljenih na relevantnim, valjanim i objektivnim empirijskim podacima.

OPIS PRISTUPA

Škole dobivaju izvještaje o rezultatima svojih učenika koje mogu usporediti s prosječnim rezultatima svih ostalih županijskih škola. Konkretni pokazatelji upozoravaju na moguće krizne točke i dominantna rizična ponašanja učenika. Od škola se očekuje samoanaliza i interpretacija rezultata vlastitih učenika.

Škole ujedno dobivaju i strukturirani obrazac za samoanalizu koji se koristi za: (1) analizu rizičnih ponašanja i mentalnog zdravlja učenika, i (2) planiranje budućih aktivnosti i izradu novog ili prilagodbu postojećeg školskog preventivnog programa. Ovaj obrazac za samoanalizu ujedno služi i za pripremu izvještaja koji se može koristiti za kasniju evaluaciju školskog programa prevencije.

Pristup omogućuje praćenje ostvarivanja ciljeva školskih preventivnih programa (učinkovitosti programa), jer se ispitivanje rizičnih ponašanja učenika i ovakva (samo)analiza može periodično ponavljati (svake dvije ili tri godine). Ovaj je procesni pristup prikazan na donjoj slici.

Slika 1. Dinamički ciklus unapređivanja školskih preventivnih programa

PLAN PROVEDBE PROJEKTA

Faza/zadatak	Svrha	Izvoditelj	Termin
Priprema izvještaja za škole – škola, županija	Uvidi, podloga za samoanalizu	IDIZ	ožujak, 2014.
Svakoj će se školi dostaviti podaci o rezultatima njihovih učenika koje će moći usporediti s rezultatima učenika svih učenika u ostalim školama.			
Priprema obrasca za samoanalizu	Strukturiranje izvještaja i programa prevencije	IDIZ	ožujak, 2014.
Svaka će škola dobiti obrazac za samoanalizu.			
Seminar – podrška samoanalizi	Pomaganje školama pri interpretaciji rezultata upitnika i izradi izvještaja	ZZJZ, IDIZ, supervizijski tim	ožujak, 2014.
Struktura seminara: (1) Kako analizirati i interpretirati rezultate? – primjer jedne škole; (2) Planiranje razvoja – što nam je činiti?			
Prezentacija rezultata u školi	Upoznati učiteljsko vijeće, učenike i roditelje s rezultatima istraživanja	Timovi za prevenciju/kvalitetu	travanj, 2014.
Upoznati sve dionike s projektom, zainteresirati ih za sudjelovanje i kreiranje svježih ideja i mogućnosti.			
Samoanaliza, izrada samoevaluacijskog izvještaja	Uvidi u specifične okolnosti rizičnih ponašanja učenika, interpretacija rezultata, planiranje aktivnosti	Škole, timovi za prevenciju/kvalitetu; supervizijski tim	travanj-svibanj, 2014.
Škole interpretiraju rezultate učenika, planiraju buduće aktivnosti, izrađuju samoevaluacijske izvještaje.			
Izrada (prilagodba) preventivnog/odgojnog programa	Planiranje kratkoročnih i dugoročnih aktivnosti na prevenciji rizičnih ponašanja učenika	Škole, timovi za prevenciju/kvalitetu	travanj-svibanj, 2014.
Škole izrađuju programe preventivnih aktivnosti prema ponuđenoj strukturi.			
Analiza samoevaluacijskih izvještaja škola	Vrednovanje školskih programa od strane partnerskih škola i supervizijskog tima.	Kolegijalna podrška, supervizijski tim, ZZJZ, IDIZ	lipanj-rujan, 2014.
Izvještaje škola analiziraju i recenziraju kolege – voditelji timova za prevenciju/kvalitetu iz drugih škola prema unaprijed dogovorenim elementima i kriterijima za vrednovanje. Recenzije služe za moguće izmjene i unapređivanje programa.			
Okrugli stol	Javna prezentacija projekta i školskih programa; razmjena iskustava	ZZJZ, supervizijski tim, škole	listopad, 2014.
Javna prezentacija projekta omogućit će uspješnim školama da predstave svoje programe. Cilj je upoznavanje javnosti s pokrenutim aktivnostima i razmjena iskustava među školama.			
Izrada javne publikacije* o novom školskom pristupu prevenciji rizičnih ponašanja učenika u IŽ	Upoznavanje javnosti s pristupom, rezultatima i iskustvima projekta; prikazi najboljih školskih preventivnih programa	ZZJZ, IDIZ	prosinac, 2014.
*Ova publikacija je stavljena kao moguća opcija.			
Legenda: IDIZ – Institut društvenih istraživanja u Zagrebu; ZZJZ – Zavod za javno zdravstvo IŽ Predloženi je plan preliminaran i moguće ga je prilagođavati tijekom priprema za provedbu projekta.			

Broj ispitanih učenika u pojedinim školama

škola	muški	ženski	ukupno
Gimnazija Pula	68	86	154
Gimnazija i strukovna škola J. Dobrile, Pazin	69	77	146
Škola za turizam, ugostiteljstvo i trgovinu, Pula	59	52	111
SŠ Mate Balote, Poreč	37	64	101
SŠ Mate Blažine, Labin	52	47	99
Tehnička škola Pula	83	9	92
Srednja škola Buzet	51	36	87
SŠ Leonardo da Vinci, Buje	33	36	69
Strukovna škola Pula	17	48	65
Ekonomska škola Pula	19	42	61
Srednja škola Zvane Črnje, Rovinj	32	29	61
TUŠ A. Štifanić, Poreč	32	25	57
SŠ Vladimir Gortan, Buje	22	34	56
Gospodarska škola, Buje	36	18	54
Škola primijenjenih umjetnosti i dizajna, Pula	17	37	54
Medicinska škola Pula	12	39	51
Talijanska srednja škola Dante Alighieri, Pula	26	23	49
Talijanska srednja škola, Rovinj	16	24	40
Industrijsko-obrtnička škola, Pula	40	0	40
Strukovna škola E. Kumičića, Rovinj	26	14	40
Privatna gimnazija J. Dobrile, Pula	17	15	32
Glazbena škola I.M. Ronjgova, Pula	8	12	20
ukupno	772	767	1.539

ANALIZA REZULTATA ISTRAŽIVANJA RIZIČNIH PONAŠANJA UČENIKA

O istraživanju rizičnih ponašanja učenika

Provedenim se istraživanjem nastojalo prikupiti valjane podatke o uobičajenim ponašanjima srednjoškolaca. Ispitano je kako učenici vide svoju školu i kakva iskustva imaju sa školom, kako vide i doživljavaju sami sebe i svoje zdravlje, koliko su zadovoljni svojim životom, kakve imaju odnose s vršnjacima, kako vide odnose u svojim obiteljima, kako provode svoje slobodno vrijeme, koliko su izloženi korištenju sredstava ovisnosti te koliko sami puše, koriste alkohol i lake droge.

Rizičnim se smatraju svi oblici psihološkog funkcioniranja i sva ponašanja koja mogu ugrožavati integritet, dobrobit i sigurnost mlade osobe i/ili njene/njegove neposredne socijalne i fizičke okoline.

Istraživanje se temelji na shvaćanju da su rizična ponašanja uzrokovana višestrukim čimbenicima i okolnostima svakodnevnog života, te je stoga preduvjet za njihovu prevenciju dublje razumijevanje šireg psiho-socijalnog okruženja u kojemu žive mladi ljudi. Stoga je u sklopu istraživanja ispitan niz aspekata života mladih koji su u korelaciji ili koji mogu biti uzročnici rizičnih ponašanja.

Važna napomena!

Istraživanje je u svakoj školi provedeno na reprezentativnom uzorku učenika (približno 20% od ukupnog broja učenika). Kako se radi o uzorcima učenika, a ne o cijeloj populaciji, prikazani rezultati nisu potpuno pouzdani, već se uz njih vezuje moguća minimalna pogreška. Rezultati se stoga ne smiju tretirati i interpretirati kao nedvojbeni dokazi, već kao relativno pouzdani pokazatelji stanja u populaciji učenika.

U prikazu rezultata učenika pojedinih škola (priloženi dokument „Istraživanja rizičnih ponašanja učenika srednjih škola u Istarskoj županiji“) koji služe kao podloga za samoanalizu, prikazani su samo postotci učenika koji se slažu s korištenim tvrdnjama.

Također valja uočiti da nisu prikazane rodne razlike u rezultatima već su prikazani zajednički rezultati za djevojke i mladiće. Pri interpretaciji stoga valja uvažiti da često postoje značajne razlike u uobičajenim stavovima ili ponašanjima djevojkama i mladićima i te bi razlike valjalo uzimati u obzir pri interpretaciji rezultata. Rodne razlike i detaljnije deskriptivne podatke na razini Županije moguće je uočiti iz priloženog dokumenta „Rizična ponašanja učenika srednjih škola u Istarskoj županiji 2012. – Prikaz deskriptivnih statističkih pokazatelja“.

Ova je analiza usredotočena na poticanje školske rasprave o unaprjeđivanju učinkovitosti školskih preventivnih programa i općenitog rada s učenicima. Raspravu bi trebalo pokrenuti povjerenstvo za preventivne programe i/ili povjerenstvo za kvalitetu. U raspravu bi valjalo uključiti sve nastavnike, ostale zaposlenike u školi, roditelje i svakako učenike.

Osnovno pitanje na koje se traži odgovor je:

Kako u školi organizirati optimalnu podršku učenicima kojom će se otkloniti ili minimizirati mogućnosti usvajanja i razvoja neprihvatljivih rizičnih ponašanja?

UPUTE ZA POPUNJAVANJE OBRASCA

Obrazac i rubrike u nastavku služe za strukturiranu analizu i interpretaciju rezultata.

U prikazu rezultata – procjena vaših učenika koje ste dobili uz ovaj Vodič¹, za svaku je tvrdnju/pitanje u upitniku prikazan postotak učenika koji izjavljuju da se slažu s tom tvrdnjom/pitanjem. Ovaj postotak se može usporediti s prosječnim postotcima svih škola u Županiji.

Važno!

Nije potrebno odgovarati baš na svako pitanje u Obrascu. Odaberite samo ona ispitana područja ili iskustva/ponašanja učenika koja vam se čine najvažnijima i na koja biste željeli učinkovito djelovati.

Tko popunjava obrazac?

O pitanjima u obrascu raspravljaju članovi školskih timova za prevenciju i/ili kvalitetu. Ravnatelj delegira odgovornu osobu za koordiniranje radom tima i popunjavanje obrasca.

Kako popunjavati obrazac?

Obrazac se popunjava kao MS-Word dokument. Svoje odgovore upisujete u prazna polja priloženih tablica. Polja u koja svoj tekst upisujete širit će se prema potrebi.

Sav suvišni tekst obrišite i popunjeni obrazac pošaljite elektronskom poštom (Cc:) na sljedeće adrese:

- Zavod za javno zdravstvo Istarske županije - Služba za prevenciju, izvanbolničko liječenje bolesti ovisnosti i zaštitu mentalnog zdravlja, e-pošta: ovisnosti@zzjiz.hr
- Supervizoru škole
- Voditelju projekta u partnerskoj školi radi recenzije

Za sve dodatne informacije o postupcima i izradi izvještaja možete se obratiti svojim supervizorima ili elektroničkom poštom na sljedeće adrese:

- Helena Mitrovic - hmitrovic@yahoo.com
- Petar Bezinović - petar@idi.hr

¹ Priloženi dokument „Istraživanja rizičnih ponašanja učenika srednjih škola u Istarskoj županiji“

Upisati naziv škole

OBRAZAC ZA ANALIZU REZULTATA ISTRAŽIVANJA

datum

Priredili članovi školskog tima za prevenciju rizičnih ponašanja učenika i/ili tima za kvalitetu:

Navesti imena članova tima i ostalih koji su sudjelovali u izradi ovog izvješća

Funkcija	Ime i prezime
Ravnatelj škole	
Stručni suradnik	

Voditelj projekta u školi - osoba za kontakt (upiшите podatke osobe s kojom će se kontaktirati u svezi daljnje analize ovog upitnika i cijelog postupka vrednovanja):

Ime i prezime	
Adresa	
Mobitel	
e-mail adresa	
web adresa škole	www.

1. POZITIVNA ISKUSTVA UČENIKA SA ŠKOLOM

Osnovna funkcija škole je na najkompetentniji način pružati podršku učenicima u procesu učenja i osobnog/socijalnog rasta i razvoja. Iskustva učenika sa školom su pozitivna kada je školska praksa prilagođena razvojnim potrebama učenika i kada zadovoljava i potiče njihove specifične interese i talente.

1.1. Zadovoljstvo nastavnica i nastavom

Nastavnici su, uz roditelje i vršnjake, ključni modeli ponašanja. Od njih se uče važne stvari potrebne za život. Dobar nastavnik prenosi znanja, moralne vrijednosti, stavove, utječe na samopoštovanje i osjećaj vlastite vrijednosti učenika. Učenik koji ne dobiva odgovarajuću podršku od svog nastavnika može formirati trajne negativne osjećaje u vezi sa školom i s vlastitim sposobnostima.

Zadovoljan sam svojim nastavnicima	Nastavnici me poštuju i pažljivi su prema meni
Nastavnici su zainteresirani za predmet koji predaju	Škola me potiče na razmišljanje i stvaranje novih ideja
Škola mi omogućuje praktičnu primjenu gradiva	Ostvarujem dobru komunikaciju s nastavnicima
Sadržaj većine predmeta je zanimljiv	Nastavnici uvažavaju mišljenje i ideje učenika
Moji nastavnici potiču kreativnost učenika	Volim ići u školu

Kakva su iskustva vaših učenika s nastavnicima i nastavom?

Lošija nego u drugim školama		Kao u drugim školama		Bolja nego u drugim školama	
Što možete činiti da još više učenika ima pozitivna iskustva sa svojim nastavnicima i nastavom? Što konkretno možete poduzeti?					

1.2. Redovitost učenja

Redovitost učenja, odnosno predanost izvršavanju školskih obveza jamstvo je akademskog uspjeha i snažan čimbenik prevencije nepoželjnih ponašanja učenika.

Redovito učim	Kada nam je najavljen usmeni ili pismeni ispit, planiram kada ću i koliko učiti
Uvijek nađem vremena za učenje	Dobro planiram svoje dnevne obveze i aktivnosti
Dobro znam rasporediti slobodne aktivnosti i učenje tako da sve stignem obaviti	Trudim se biti što bolji učenik
	Redovito pišem domaće zadaće

Koliko su vaši učenici predani izvršavanju školskih obveza?

Koliko se učenici trude biti što bolji u školi, koliko redovito uče i pišu domaće zadaće? Koliko ih navodi da svoje obveze ili zadatke redovito izvršavaju, da dobro planiraju svoje dnevne obveze i aktivnosti?

Manje nego u drugim školama		Kao u drugim školama		Više nego u drugim školama	
Kako učinkovitije poticati učenike na redovito učenje i izvršavanje radnih obveza? Koliko nastavnici potiču razvoj metakognitivnih vještina kod učenika, planiranje i kvalitetnije organiziranje vremena i kvalitetnije učenje? Što konkretno možete poduzeti?					

1.3. Nagrađivanje uspjeha i dodatna podrška učenicima

Kad u školi imam dobru ideju ili pokažem inicijativu to se prepoznaje i bivam pohvaljen	Učeničko udruživanje i timski rad se posebno cijeni u našoj školi
Kad u školi uspješno izvršim zadatak ili kad ostvarim neki uspjeh dobivam pohvalu od nastavnika	S nastavnicima raspravljamo o našim idejama u vezi s nastavom i izvannastavnim aktivnostima i zajedno odlučujemo
Nastavnici me nagrade kad uložim poseban trud	Nastavnici i su mi potpora u realizaciji mojih ideja i inicijativa
Kad u školi uspješno izvršim zadatak ili kad ostvarim neki uspjeh nastavnici o tom izvijeste moje roditelje	S nastavnicima sam bio u posjetu nekoj gradskoj organizaciji (kazalište, zvjezdarnica, sportski klub)
Nastavnici me potiču na inicijativu i angažman u nastavi i izvan nastave	

Koliko nastavnici pohvaljuju učenike koji ostvaruju uspjeh u učenju, koji iskazuju inicijativnost i slično?

Manje nego u drugim školama	Kao u drugim školama	Više nego u drugim školama
Kakvu dodatnu podršku vaši nastavnici pružaju učenicima? Postoje li dobri primjeri koje bi svi nastavnici trebali slijediti?		

1.4. Aktivno učenje i grupni rad

Angažman i aktivno sudjelovanje učenika na nastavi smatra se važnim čimbenikom kvalitetnog obrazovanja. Dobar nastavnik uspješno angažira i motivira učenike.

Na samoj nastavi sam u grupi radio s drugim učenicima na nekom zadatku	Pomagao sam drugim učenicima u učenju i razumijevanju gradiva
Na nastavi sam prezentirao dio gradiva (referat, samostalni rad i sl.)	Na nastavi sam postavljao pitanja i sudjelovao u grupnim raspravama
S učenicima iz razreda sam i izvan nastave surađivao na zadacima koje smo dobili u školi	Koristio sam Internet za izradu zadaća i sl. Trebao sam jako puno i ozbiljno raditi da bih zadovoljio kriterije svojih nastavnika

Koliko vaši nastavnici na nastavi koriste metode aktivnog učenja i timskog rada?

Manje nego u drugim školama	Kao u drugim školama	Više nego u drugim školama
Što možete činiti da biste povećali aktivno angažiranje učenika na nastavi i intelektualni angažman učenika izvan nastave? Postoje li dobri primjeri koje bi svi nastavnici trebali slijediti?		

1.5. Školske izvannastavne aktivnosti

Sviđaju mi se ponuđene izvannastavne aktivnosti	Školski program i ponuđene aktivnosti odgovaraju mojim potrebama
U školi ima dovoljno izvannastavnih aktivnosti u koje se mogu uključiti	Učenici sami iniciraju učeničke i školske projekte i aktivnosti

Kako vaši učenici vide zastupljenost izvannastavnih aktivnosti u vašoj školi?

Manje nego u drugim školama	Kao u drugim školama	Više nego u drugim školama
Jesu li učenici zadovoljni ponudom izvannastavnih aktivnosti u vašoj školi? Što možete činiti da biste izvannastavne aktivnosti prilagodili stvarnim interesima i realnim potrebama vaših učenika?		

1.6. Dodatna suradnja s nastavnicima

S nastavnicima sam i izvan nastave raspravljao o gradivu	Razgovarao sam o svojoj budućnosti i planovima s nastavnicima
Surađivao sam s nastavnicima i na aktivnostima koje nisu neposredno vezane uz nastavu	Sudjelovao sam u odlučivanju o nastavnim i izvannastavnim aktivnostima
Raspravljao sam o nastavi, ispitivanju i ocjenama s nastavnicima	Sudjelovao sam s nastavnicima u zajedničkim aktivnostima izvan nastave (npr. uređenje škole, sportske aktivnosti, priprema šk. izleta i sl.)

Kakva je komunikacija i suradnja vaših nastavnika s učenicima? Koliko nastavnici surađuju s učenicima u aktivnostima koje nisu neposredno vezane uz nastavu?

Manje nego u drugim školama	Kao u drugim školama	Više nego u drugim školama
Što možete činiti da biste poboljšali suradnju nastavnika s učenicima, da biste unaprijedili kvalitetu te komunikacije koja je učenicima posebno važna? Postoje li dobri primjeri koje bi svi nastavnici trebali slijediti?		

1.7. Pravila ponašanja u školi i dodatna podrška učenicima

U školi postoje jasna pravila ponašanja i disciplinske mjere
Školska pravila i disciplinske mjere se primjenjuju dosljedno i pošteno
U školi se trude pomoći "življim" učenicima

U školi se trude pomoći učenicima kojima treba veća podrška u učenju
Brzo i na vrijeme sam od nastavnika dobivao informacije o svom radu (testovi, zadaće, i sl.)

Jesu li u vašoj školi postavljena jasna pravila ponašanja i adekvatne disciplinske mjere? Pruža li se 'življim' učenicima odgovarajuća podrška?

Manje nego u drugim školama

Kao u drugim školama

Više nego u drugim školama

Što možete činiti da biste poboljšali disciplinu i pomogli učenicima koji s tim imaju problema?

1.8. Zadovoljstvo školom

Upisao sam se u školu koju sam želio

Škola ispunjava moja očekivanja

Jesu li se vaši učenici upisali u školu koju su željeli upisati? Ispunjava li škola njihova očekivanja?

Manje nego u drugim školama

Kao u drugim školama

Više nego u drugim školama

Što možete učiniti da škola bude još privlačnija budućim učenicima i zanimljivija sadašnjim učenicima?

2. NEGATIVNA ISKUSTVA UČENIKA SA ŠKOLOM

2.1. Strahovi vezani uz školska iskustva

Bojim se neuspjeha u školi

Loše me ocjene obeshrabruju za daljnje učenje

Bojim se ispitivanja

Nastavnici u meni izazivaju strah

Jako me pogađa kada dobijem lošu ocjenu

Bojim se roditeljskih reakcija na moje ocjene

Koliko vaših učenika ima strahove vezane uz školska iskustva?

Manje nego u drugim školama

Kao u drugim školama

Više nego u drugim školama

Koji su, po vama, najčešći razlozi za osjećaj tjeskobe ili strahova vaših učenika? Kakva je u tome uloga pojedinih nastavnika, neugodnih vršnjačkih odnosa ili roditelja? Što možete učiniti da biste reducirali neugodne emocije koje pojedini učenici vezuju uz svoja školska iskustva?

2.2. Osjećaj nekompetentnosti za školu

Izuzetno je važno kod svakog učenika jačati osjećaj osobne efikasnosti, osjećaj da svojim nastojanjima može ostvariti postavljene ciljeve. Osjećaj nekompetentnosti generalizira se na opće samopoimanje i samopoštovanje te može rezultirati snižavanjem motivacijske razine i različitim oblicima neprilagođenog ponašanja.

Školske obveze su za mene preteške

Mislim da nisam dovoljno sposoban za ovu školu

Imam problema s razumijevanjem gradiva

Razmišljam o prestanku školovanja

Školski program je prezahtjevan za mene

Koliko vaših učenika ima izražen osjećaj nekompetentnosti za školu?

Manje nego u drugim školama

Kao u drugim školama

Više nego u drugim školama

Što činite ili možete činiti da biste učenike ohrabрили i omogućili im da svojim nastojanjima ostvaruju uspjeh u školi?

2.3. Relacijsko nasilje

Relacijsko nasilje („relational bullying“) je socijalno manipulativno ponašanje koje ima za cilj povrijediti drugu osobu. Manifestira se ogovaranjem, širenjem glasina, isključivanjem iz grupe, odbacivanjem i sl. Ovaj oblik nasilja vrlo često uzrokuje emocionalnu bol, češće kod djevojaka nego kod mladića. Vodi k osjećaju ugroženosti, nesigurnosti, socijalnoj anksioznosti, usamljenosti, depresivnosti i korištenju sredstava ovisnosti.

U školi su mi se rugali

Drugi učenici su me vrijeđali, ponižavali u školi

U školi su mi pridavali podrugljive nadimke

Drugi učenici su me isključivali iz nekih zajedničkih aktivnosti

Drugi su me učenici ogovarali

Koliko je kod učenika u vašoj školi izraženo doživljavanje relacijskog nasilja?

Manje nego u drugim školama

Kao u drugim školama

Više nego u drugim školama

Što možete učiniti da reducirate relacijsko nasilje u vašoj školi? Što poduzimate? Što planirate poduzeti?

2.4. Doživljavanje fizičkog nasilja

Netko me je fizički napao u školi

U školi su mi neki učenici prijetili da će me istući

Drugi učenici su me fizički maltretirali (gurkali, tukli i sl.)

Vidio sam da neki učenici u školu donose neko oružje (nož, pištolj i sl.)

Doživio sam nezgodu, ozlijedio sam se u školi

U školi su mi ukrali novce ili neke stvari

Koliko je kod učenika u vašoj školi izraženo doživljavanje fizičkog nasilja?

Manje nego u drugim školama

Kao u drugim školama

Više nego u drugim školama

Što možete učiniti da reducirate fizičko nasilje u vašoj školi? Što poduzimate? Što planirate poduzeti?

2.5. Neprihvatljiva ponašanja nastavnika

Nastavnici zaključuju o meni na temelju mog izgleda i oblačenja

Nastavnici ocjenjuju na temelju porijekla učenika, poznanstva s roditeljima i sl.

Nastavnici me ocjenjuju s obzirom na moje prethodne ocjene

Nastavnici svojim ponašanjem pružaju loš primjer učenicima

Osjećam se kao ukras ili "fikus" na nekim školskim aktivnostima

Prisustvovao sam nekim školskim aktivnostima za koje uopće ne znam zašto i s kojom svrhom se odvijaju

Školske projekte vode isključivo nastavnici bez učenika

Imamo previše sati nastave

Koliko su prema iskustvima vaših učenika u vašoj školi zastupljena neprihvatljiva ponašanja nastavnika?

Manje nego u drugim školama

Kao u drugim školama

Više nego u drugim školama

Što možete činiti da se reduciraju ovakva iskustva učenika?

2.6. Izbjegavanje nastave i rizična ponašanja učenika

Izbjegavanje škole i neopravdani izostanci najsnažniji su pokazatelj da se učenik suočava s problemom i da mu je potrebna pomoć.

Nepažljiv sam na nastavi

Brbljam na satu

Kad god je to moguće izbjegavam dolaziti na nastavu

Markiram kad mi je dosadno na satu

U školi ili oko škole su mi nudili neku drogu

U školi sam pio alkohol

Koliko vaših učenika izbjegava nastavu?

Manje nego u drugim školama	Kao u drugim školama	Više nego u drugim školama
Vidite li neopravdano ili „opravdano“ izostajanje iz škole problemom za vaše učenike? Koliko učenika iskazuje da su u školi ili oko škole pili alkohol ili su bili u prilici dobiti/kupiti neku drogu? Što možete učiniti ili činite da biste minimizirali neopravdane izostanke i izbjegavanje školskih obveza vaših učenika?		

3. SAMOPOIMANJE UČENIKA

Jedan od osnovnih odgojnih ciljeva je razvoj zdrave ličnosti. Način na koji mlada osoba doživljava i interpretira sebe u svijetu određuje kvalitetu njenog/njegovog života. Visoko samopoštovanje, samoprihvatanje i pozitivno samovrednovanje temeljni su za zadovoljstvo životom, optimizam, visoku motivaciju za postignućima, hrabrost i kreativnost.

3.1. Osamljenost i egzistencijalna kriza

Nemam nikoga kome bih se mogao obratiti	Pomišljao sam na samoubojstvo
Osjećam da ne pripadam svijetu u kojemu živim	Mislim da uopće ne vrijedim
Osjećam se napuštenim	Život je uglavnom jako dosadan
Nitko me ne razumije	

3.2. Strah od negativne evaluacije

Strah me je da me drugi ljudi neće prihvatiti
 Bojim se da ću reći ili učiniti pogrešne stvari
 Kad razgovaram s nekim brine me što bi on mogao misliti o meni
 Bojim se da će drugi ljudi zamijetiti moje nedostatke

3.3. Simptomi depresivnosti

Osjećam se umorno i iscrpljeno
 Osjećam se tromo i usporeno
 Nervozan sam i tjeskoban
 Utučen sam i žalostan

3.4. Psihosomatski simptomi

Glavobolja	Bol u vratu ili ramenima
Umor	Vrtoglavica
Sklonost prehladama (začepljen nos, grlobolja)	Problemi sa spavanjem
Želučani problemi (mučnina, bolovi, grčevi, žgaravica)	Loša probava (proljevi, zatvor)

3.5. Odgovornost, ustrajnost, savjesnost

Ja sam dobro organizirana i praktična osoba	Sklon sam napornom radu kada nešto trebam napraviti
Uredan sam i točan	Ustrajan sam, ne odustajem lako
Obveze ili zadatke radije odmah izvršim, nego da o njima mislim	

3.6. Autonomija, snaga ličnosti

Sam odlučujem kako ću se ponašati	Iz neugodnih iskustava učim kako se ubuduće trebam ponašati
Sposoban sam rješavati probleme podjednako uspješno kao i većina drugih ljudi	Brzo se mogu oporaviti od neugodnih iskustava
Kada me netko ugrozi odlučno branim svoje stavove	Mogu se prilagoditi raznim vrstama ljudi
	U mene se svatko može pouzdati

3.7. Optimizam

Uvijek sam optimist kada mislim o svojoj budućnosti	Sve u svemu, očekujem više dobrih negoli loših perioda u mojoj budućnosti
U budućnost gledam s nadom i entuzijazmom	Očekujem da ću u budućnosti uspjeti u onome što mi je najvažnije
U neizvjesnim situacijama obično očekujem najbolji ishod	

3.8. Otvorenost za iskustva

Volim raditi nove i čudne stvari
 Uživam u novim i neobičnim situacijama
 Zanimaju me mnoge stvari

3.9. Zadovoljstvo životom

Sretan sam i zadovoljan sa svojim životom
 Život mi donosi puno zadovoljstva
 Ja se općenito dobro osjećam
 Moj život ima smisao i cilj

Kakvo je opće samopoimanje vaših učenika?			
Lošije nego u drugim školama		Kao u drugim školama	Bolje nego u drugim školama
Navedite vaša dodatna zapažanja i mišljenja u svezi samopoimanja učenika? Na koje bi aspekte razvoja ličnosti u vašoj školi valjalo obratiti više pozornosti? Što bi se u školama općenito moglo činiti za osnaživanje samopoštovanja i pozitivnog samopoimanja učenika?			

4. ODNOSI S VRŠNJACIMA

Odnosi s vršnjacima u adolescenciji imaju izuzetno važno značenje za razvoj samopoimanja i samopoštovanja, za usvajanje obrazaca ponašanja, stavova, vrijednosti... Skladni, podržavajući, prijateljski odnosi s vršnjacima su ključni, o njima ovisi životno zadovoljstvo i opća prilagodba učenika. Negativni, nepodržavajući i neprijateljski odnosi imaju obrnut učinak i značajno remete zdrav rast i razvoj mlade osobe.

Mladi koji osjećaju da nisu dio zajednice i nisu vezani društvenim pravilima, mladi koji ne vjeruju da svojim nastojanjima mogu biti uspješni ili odgovorni, ponekad su aktivno buntovni prema „nepravdom“ društvu i češće su podložni riziku delinkvencije, korištenja sredstava ovisnosti ili neuspjehu u školi.

Rano i trajno antisocijalno ponašanje, posebice fizičko nasilje kod agresivnih mladića i onih koji ne mogu kontrolirati vlastite impulse povezano je s većim rizikom za korištenje sredstava ovisnosti, za delinkventno i nasilno ponašanje u kasnijoj dobi. Rizici se povećavaju kada je rano izraženo agresivno ponašanje kombinirano s izolacijom, povlačenjem ili hiperaktivnošću.

Pokušajte procijeniti koliko su odnosi s vršnjacima koje iskazuju vaši učenici na bilo koji način ugrožavajući i što vi u školi možete učiniti kako biste promijenili moguće negativne pokazatelje.

Agresivnost, potreba za dokazivanjem, izloženost rizičnim ponašanjima, neprilagođenost

4.1. Agresivno, delinkventno ponašanje	4.2. Izloženost rizičnim ponašanjima
Namjerno sam fizički napao neke osobe Sudjelovao sam u grupnim tučnjavama Namjerno uništavam stvari Ljudi s kojima se družim su agresivni Vrijedam ljude, govorim im da su glupi i sl. Psujem i derem se na javnom mjestu Krao sam novac od roditelja ili obitelji	Izlazim na mjesta gdje se okupljaju ljudi koji koriste droge Događalo se da mi je netko pokušao prodati marihuanu ili neku drugu drogu U mom je društvu normalno da se pije pivo ili neko drugo alkoholno piće Kad svi piju pijem i ja Pušenje mojih školskih kolega utječe na to da i ja pušim Volim se oblačiti drugačije od ostalih Moji se prijatelji razlikuju od drugih ljudi Za vrijeme odmora pušim u školskom WC-u
4.3. Potreba za dokazivanjem	4.4. Neprilagođenost vršnjacima
Bitno mi je dokazati se pred vršnjacima Važno mi je kada me zapaze u društvu u kojem se krećem Želim biti zapažen među vršnjacima Volim biti 'faca' u školi Učinio bih svašta kako bih se dokazao pred vršnjacima	Ne mogu se prilagoditi vršnjacima Nisam prihvaćen u razredu Nemam prijatelja u školi

Koliko vaših učenika izražava gore navedene oblike ponašanja?			
Manje nego u drugim školama		Kao u drugim školama	Više nego u drugim školama
Što možete učiniti da reducirate/minimizirate negativne oblike ponašanja vaših učenika? Što planirate poduzeti?			

4.5. Prijateljski odnosi

Kada imam problema mogu se obratiti svom prijatelju	Meni je iskrenost jako važna za prijateljstvo
---	---

Osjećam bliskost i pripadnost svojim vršnjacima Prijatelji mi daju potrebnu podršku i utjehu Otvoreno o svemu pričam sa svojim vršnjacima	Moji prijatelji me uvažavaju Ljudi vole biti u mom društvu Ugodno se osjećam u društvu učenika iz razreda
---	---

Koliko vaših učenika gradi pozitivne, prijateljske odnose sa svojim vršnjacima?		
Manje nego u drugim školama	Kao u drugim školama	Više nego u drugim školama
Kako potkrepljivati pozitivne, iskrene odnose među učenicima, osjećaje bliskosti, pripadnosti i povjerenja? Što poduzimate? Što planirate poduzeti?		

Navedite vaša dodatna zapažanja i mišljenja u svezi vršnjačkih odnosa učenika? Na koje bi aspekte tih odnosa u vašoj školi valjalo obratiti više pozornosti? Što bi se u školama općenito moglo činiti za jačanje prijateljskih odnosa i trajno unaprjeđenje kvalitete komunikacije i uzajamne podrške među učenicima?

UNICEF – Stop nasilju među djecom - http://www.snmd.unicef.hr/unicef_u_akciji%202006.htm

5. OBITELJSKI ODNOSI

Iako škola ne može značajnije utjecati na obiteljsku interakciju, zanimljivo je vidjeti kako učenici percipiraju svoje obiteljske odnose koji mogu biti ključni za adekvatnu prilagodbu i kvalitetu života učenika.

5.1. Druženje s članovima obitelji

Zajedno ručamo ili večeramo	Idemo u šetnje
Gledamo TV	Posjećujemo sportske događaje ili se bavimo sportskim aktivnostima
Zajedno razgovaramo i raspravljamo	Igramo društvene igre
Zajedno provodimo ljetne/zimske praznike	Posjećujemo predstave, idemo u kino
Odlazimo u kupovinu	Zajedno učimo i pišemo zadaće
Odlazimo na obiteljska putovanja, izlete	

Koliko vaših učenika provodi svoje vrijeme s obitelji?		
Manje nego u drugim školama	Kao u drugim školama	Više nego u drugim školama
Možete li kao škola išta učiniti za poticanje kvalitetnije interakcije u obiteljima vaših učenika?		

5.2.. Rješavanje roditeljskih sukoba

Neprijateljsko rješavanje sukoba	Konstruktivno rješavanje sukoba
Prijete jedno drugome Viču jedno na drugo Pokušavaju me pridobiti na svoju stranu Tuku se Ispituju me što onaj drugi radi/misli/kaže	Daju argumente za svoje viđenje rješenja Pokušavaju saslušati jedno drugo Pregovaraju

Izbjegavanje rješavanja sukoba

Počinju se baviti nečim drugim samo da ne moraju razgovarati o problemu
Pokušavaju kroz šalu izbjeći razgovor o nekom problemu
Zašute
Prave se kao da problema nema
Odlaze iz prostorije kad stvari počinju biti prenapete

Koliko vaših učenika opisuje negativnu komunikaciju svojih roditelja?					
Manje nego u drugim školama		Kao u drugim školama		Više nego u drugim školama	
Što možete činiti da ublažite moguće negativne učinke ovakve roditeljske komunikacije na vaše učenike?					

5.3. Odnosi s majkom i ocem

Pozitivan odnos	Negativan odnos
Mogu računati na njenu/njegovu pomoć Otvoreno iskazuje pozitivne emocije i toplinu Primijeti da sam zbog nečeg uznemiren/a Uz nju/njega se uvijek osjećam zaštićeno Ima razumijevanja za moje osjećaje Iskren/a je Podržava me u donošenju vlastitih odluka	Stalno prigovara mojim postupcima Viče na mene Nije zadovoljna/an ni sa čim što napravim Kažnjava me i kad nisam ništa loše učinila/o Brani mi ono što je dopušteno mojim vršnjacima
Podrška autonomiji djeteta	
Dopušta mi da imam svoje tajne Dopušta mi da sam/a odlučujem Dozvoljava mi da imam različito mišljenje od nje/njega Smatra da moram na sebe preuzimati odgovornost	

Kako procjenjujete kvalitetu odnosa vaših učenika s roditeljima? S majkom? S ocem? Koliko vaših učenika procjenjuje da roditelji iskazuju negativne oblike ponašanja prema njima?					
Manje nego u drugim školama		Kao u drugim školama		Više nego u drugim školama	
Kako možete utjecati na roditeljska ponašanja, na povećanje pažnje, brige i kontrole djeteta, na postavljanje jasnih ograničenja, ali i na otklanjanje negativnog odnosa prema djeci?					

5.4. Briga roditelja za školske obveze djece

Majka i otac					
Upoznati su sa stanjem mojih ocjena Idu u školu na informacije i roditeljske sastanke Razgovaraju telefonom s mojim razrednikom/razrednicom Sudjeluju u školskim aktivnostima poput sportskih i zabavnih, edukativnih, priredbi i sl.					
Koliko roditelji vaših učenika iskazuju brigu za učenje i izvršavanje školskih obveza svoje djece? Majke? Očevi?					
Manje nego u drugim školama		Kao u drugim školama		Više nego u drugim školama	
Koliko i kako možete povećati kvalitetu komunikacije škola-obitelj?					

6. SLOBODNO VRIJEME

Način kako mladi provode vrijeme izvan škole služi kao forum za usvajanje kulturnih normi, obrazaca ponašanja, prakticanje odnosa i aktivnosti koje nisu pokrivena školskim kurikulumom i školskom praksom. Tjelesni, kognitivni i motivacijski zahtjevi dnevnih aktivnosti otvaraju mnoštvo razvojnih mogućnosti. Slobodno se vrijeme može izvrsno iskoristiti za zadovoljavanje dodatnih razvojnih potreba mladih, poticanje talenata,

zadovoljavanje specifičnih interesa. No, ukoliko je slobodno vrijeme nestrukturirano, isprazno, besciljno, ispunjeno nepoželjnim i neprihvatljivim sadržajima ili sadržajima neprimjerenim za uzrast mlade osobe, ono može biti utjecajan čimbenik rizika za korištenje sredstava ovisnosti i za ostala rizična ponašanja.

6.1. Izlasci s društvom	6.2. Nestrukturirano druženje
Vrijeme provodim u klubovima (disco i sl.) Večernji izlazak mi završava u jutarnjim satima Odlazim na tulum Vrijeme provodim u kafiću Izlazim s dečkom/curom Odlazim na rock koncerte, rave-parties i sl.	S društvom odlazim na skrovića mjesta (park i sl.) S prijateljima lutam, 'istražujem' naokolo Družim se s prijateljima na cesti, u kvartu Radnim danom izlazim navečer
6.3. Kockanje	6.4. Televizija, internet, igrice, dosada
Provodim vrijeme na poker-automatima Igram igre na sreću (sportske kladionice i sl.)	Surfam po internetu Igram video igre (na kompjuteru i sl.) Gledam tv i video Uglavnom se dosađujem Slušam glazbu kod kuće
6.5. Sport, rekreacija, hobi	6.6. Vrijeme kod kuće i s obitelji
Bavim se fizičkom rekreacijom/sportom Treniram u nekom sportskom klubu Bavim se nekim hobijem	Družim se s rodbinom (roditeljima, braćom, sestrama...) Čitam časopise za mlade Obavljam kućne poslove Vrijeme provodim u učenju
6.7. Strukturirano slobodno vrijeme	6.8. Priroda, ljubimci
Posjećujem kulturna događanja (izložbe, kazalište, kino i slično) Bavim se društveno korisnim radom (u nekim udrugama i sl.) U školi sudjelujem u slobodnim aktivnostima Čitam knjige (beletristiku) Pohađam tečajeve stranih jezika Sviram neki instrument Uključen sam u planinare, izviđače i sl.	Pomažem u poljoprivrednim poslovima Brinem se o kućnom ljubimcu Vikende provodim u prirodi
6.9. Rad i zarađivanje	
Sam zarađujem za džeparac Radim za vrijeme praznika	

Koliko vaših učenika provodi svoje slobodno vrijeme na strukturirani način ili nekim oblicima konstruktivnog ponašanja?			
Manje nego u drugim školama		Kao u drugim školama	Više nego u drugim školama
Kako utječete ili biste mogli utjecati na strukturiranje, osmišljavanje i ponudu sadržaja koje će zadovoljiti interese vaših učenika, angažirati ih na korisnim i poticajnim aktivnostima i izvan škole? Što sve poduzimate ili možete poduzimati? Što planirate poduzeti?			

Noćni izlasci i izlasci na mjesta na koja po zakonu maloljetnici ne bi smjeli izlaziti, druženje po skrovitim mjestima i mjestima na kojima postoji izloženost korištenju sredstava ovisnosti, pokazuju se snažnim čimbenicima rizika za korištenje sredstava ovisnosti i za eksperimentiranje ostalim rizičnim ponašanjima.

Koliko vaših učenika provodi svoje slobodno vrijeme na način koji može ugroziti njihov integritet, njihovu sigurnost ili ih uvesti u neke oblike neprimjerenih i rizičnih ponašanja?			
Manje nego u drugim školama		Kao u drugim školama	Više nego u drugim školama
Možete li utjecati na reduciranje izloženosti vaših učenika korištenju pušenja, alkohola ili droga? Što poduzimate? Što planirate poduzeti?			

Navedite vaša dodatna zapažanja i mišljenja u svezi provođenja slobodnog vremena vaših učenika? Na što bi u vašoj školi valjalo obratiti više pozornosti?
Što bi se u školama općenito moglo činiti kako bi se minimizirali štetni utjecaji potencijalno ugrožavajućih oblika provođenja slobodnog vremena učenika?

7. PUŠENJE, ALKOHOL I DROGE

7.1. Korištenje sredstava ovisnosti

Cigarete	Marihuana ili hašiš
Pivo	Amfetamini (speed, ecstasy)
Vino	LSD (halucinogeni)
Žestoka alkoholna pića	Kokain
Sedativi, sredstva za smirenje	Opijati (heroin, metadon, suboxon, morfij)
Snifanje (ljepilo, lakovi)	

Koliko vaših učenika koristi ispitana sredstva ovisnosti?

Manje nego u drugim školama

Kao u drugim školama

Više nego u drugim školama

Koja sredstva su najčešće korištena kod vaših učenika? Po čemu se vaši učenici razlikuju od učenika ostalih škola?

Što činite i što još možete činiti da biste sprječavali, odnosno minimizirali korištenje sredstava ovisnosti vaših učenika?

7.2. Specifičnosti korištenja cigareta i alkohola

Ako svaki dan pušiš, koliko cigareta popušiš dnevno? Koliko se često dogodi da se napiješ kad piješ?

Motivacijski obrasci konzumiranja alkohola – Konformizam, Uživanje, Suočavanje; Dodatni rizici konzumiranja alkohola

Postoje li neke specifičnosti pušenja ili konzumiranja alkohola kod vaših učenika? Mogu li se ovi uvidi iskoristiti za ublažavanje mogućih negativnih posljedica ovakvih ponašanja vaših učenika?

ŠKOLSKI RAZVOJNI PLAN / PLAN PREVENCIJE RIZIČNIH PONAŠANJA UČENIKA

DEFINIRANJE PRIORITETA RAZVOJNOG ILI PREVENTIVNOG PROGRAMA

Što smatrate prioritetnim područjima koja traže aktivnu intervenciju ili trajni razvoj u vašoj školi? Na koje bi se čimbenike rada škole ili života i ponašanja učenika vaš razvojni program ili program prevencije morao usredotočiti u sljedećoj školskoj godini?

Ciljevi

- Na osnovi analize rezultata istraživanja postavite jedan, dva ili tri cilja koje želite ostvariti u sljedećoj školskoj godini.
- Definirani ciljevi moraju biti vezani uz gore definirane prioritete.
- Ciljevi moraju biti koncizni, jasno iskazani, lako razumljivi, specifični, ostvarivi i mjerljivi.
- Definiraju se nakon rasprave i razmatranja alternativnih ciljeva.
- Prvenstveno se trebaju odnositi na otklanjanje čimbenika rizika ili na jačanje zaštitnih (protektivnih) čimbenika.
- Oni su referentne točke za vrednovanje i mjerenje napretka u radu škole.

Planiranje aktivnosti

- Planom aktivnosti se definiraju metode i postupci za ostvarivanje ciljeva.
- Plan sadrži pažljivo procijenjene financijske, organizacijske i ljudske resurse, realističnu vremensku projekciju i imena odgovornih osoba.
- Plan definira mjerljive kriterije uspjeha koji bi morali imati pozitivan utjecaj učenike, na rad škole i na školsko ozračje.

DEFINIRANJE CILJA 1

Navedite najvažniji cilj koja želite ostvariti svojim razvojnim ili preventivnim programom u ovoj školskoj godini. Detaljno ga opišite.

Cilj mora biti: (1) dobro specificiran; (2) mjerljiv; (3) važan, relevantan; (4) vremenski definiran; (5) ostvariv.

Navedite razloge zašto želite ostvariti baš taj cilj.

METODE I AKTIVNOSTI ZA OSTVARIVANJE CILJA

Kronološki opišite faze rada u sklopu programa kojima ćete ostvariti postavljeni cilj. Što se sve mora učiniti da bi se cilj ostvario? Koji je najbolji, najbrži, najučinkovitiji način?	Opišite postupke koje ćete provesti u sklopu svake pojedine faze programa.

ANALIZA RIZIKA

Koji se rizici vezuju uz provedbu programa? Što sve može spriječiti ili usporiti provedbu programa?
Navedite kako ćete otkloniti ili minimizirati rizike.

NUŽNI RESURSI ZA OSTVARIVANJE CILJA (FINANCIJSKI, ORGANIZACIJSKI, LJUDSKI)

Specificirajte resurse potrebne za ostvarenje cilja. Kako ostvariti cilj s najmanje troškova? Koje organizacijske pomake valja učiniti? Koje neiskorištene ljudske resurse se može iskoristiti?
Kako ćete osigurati pokrivanje svih troškova i ostalih resursa za ostvarivanje cilja?

ODGOVORNOST, DELEGIRANJE

Tko je odgovoran za ostvarenje cilja? Tko vodi program?
Tko će sve sudjelovati u radu na ostvarivanju programa? S kojim zadacima?

TERMINI, VREMENSKO ODREĐENJE

Odredite termine za okončanje pojedinih faza projekta. Koje su ključne točke u razvoju projekta? Realna procjena vremena koje je potrebno da bi se došlo do cilja. Kako ciljeve ostvariti što brže?
Navedite konačan datum za ostvarenje cilja.

MJERLJIVI POKAZATELJI (INDIKATORI) OSTVARENJA CILJA

Što dokazuje da je cilj ostvaren? Navedite čime ćete dokazati da ste ostvarili postavljeni cilj. Kako se to može „opipljivo“ dokazati?

*** Za razradu Cilja 2 ili Cilja 3, kopirajte i ispunite gornje tablice!

ELEMENTI I KRITERIJI ZA VREDNOVANJE PROGRAMA

(samovrednovanje i vanjsko vrednovanje)

Analiza ponašanja učenika – usporedba s drugim školama

- Argumentiranost procjena i obrazloženja
- Svježina i originalnost ideja za prevenciju nepoželjnih ponašanja učenika

Prioritetna područja – fokus preventivnog programa

- Odabir i argumentiranost prioritetnog (prioritetnih) područja za intervencije. Proizlazi li prioritetno područje iz valjane analize rizičnih ponašanja učenika?

Ciljevi

- Jesu li postavljeni ciljevi relevantni? Odnose li se na prioritete za intervencije?
- Jesu li ciljevi vrlo specifični, precizno definirani, konkretni?
- Jesu li postavljeni ciljevi na bilo koji način mjerljivi? Kako?
- Jesu li postavljeni ciljevi vremenski definirani?
- Jesu li postavljeni ciljevi realni, jesu li ostvarivi?

Plan aktivnosti

- Jesu li jasno obrazloženi razlozi zašto se pojedini ciljevi žele ostvariti?
- Jesu li dobro zamišljene faze rada na ostvarivanju pojedinih ciljeva?
- Jesu li dobro planirani i opisani postupci unutar svake faze rada na ostvarivanju svakog pojedinog cilja?
- Jesu li realno planirani troškovi i načini osiguravanja sredstava za ostvarenje svakog pojedinog cilja?
- Kako su delegirani zadatci suradnicima koji rade na ostvarivanju pojedinih ciljeva (tko će što raditi)?
- Jesu li precizno određeni termini za okončanje pojedinih faza rada (ključne točke u ostvarivanju cilja)?
- Je li precizno određen konačni termin kada će se svaki pojedini cilj ostvariti?
- Jesu li dobro planirani provjerljivi dokazi o ostvarenju cilja?
- Jamči li preventivni program ostvarivanje postavljenih ciljeva?

Analiza rizika

- Kvaliteta analize rizika - Što sve može spriječiti ili usporiti provedbu preventivnog programa? Što se može učiniti da se rizici eliminiraju ili svedu na najmanju moguću mjeru?

Primjena mjera i aktivnosti

- Primjenjuju li se mjere i aktivnosti u skladu s planom?

Ostvarivanje ciljeva – učinkovitost programa

- Jesu li ciljevi ostvareni u planiranom roku
- Procjena učinkovitosti programa